

સમુદ્રની પટકથા

ગુજરાતી ભાષાના વાંચકો માટે એક અલગ પહેલ....સમુદ્રના વિવિધ જીવોની જીવન શૈલીનાં વર્ણનનો કંઈક અલગ અંદાજ

ભાગ ૧૮: "માન્યતા"

રામસેતુનાં નિર્માણ સમયે જ્યાં વાનર સેના તેની શક્તિ મુજબ નાના-મોટા પથ્થરો ઉપાડી સમુદ્રમાં પુલ બાંધવામાં વ્યસ્ત હતા ત્યાં બીજે છેડે એક નાની ખિસકોલી તેની શક્તિ મુજબ રેતીનાં નાના કણ ઉપાડી સમુદ્રમાં ફેકતી હતી. એ પ્રભુ રામનાં નજરમાં આવતા પ્રભુએ ખિસકોલીને પૂછ્યું કે તે આ શું કરી રહી છે...? ખિસકોલીએ જવાબમાં કહ્યું કે "પ્રભુ હું મારી શક્તિ મુજબ આ ધર્મ કાર્યમાં યોગદાન આપી રહી છું." એ સાંભળી પ્રભુ રામે પ્રસન્ન થઈ ખિસકોલીની પીઠ તેમની આગળીઓથી સહેલાવી. અને જેના કારણે ખિસકોલીનાં પીઠ પર ૫ સફેદ રંગની ધારીઓ ઉત્પન્ન થઈ...કદાચિત આ વાર્તા તો બધાએ સાંભળી હશે.

આવી જ એક વાર્તા ખ્રિસ્તી ધર્મ સાથે જોડાયેલી, ખ્રિસ્તી ધર્મ ગુરુ Francis Xavier જ્યારે ઇન્ડોનેશિયામાં આવેલ એક સમુદ્રી તુફાનને પોતાની શક્તિથી શાંત કરવા કરવાનો પ્રયત્ન કરતા હતા ત્યાં તેમના હાથમાંથી ક્રોસ સમુદ્રનાં પાણીમાં પડી ગયું. તુફાન શાંત થયાનાં બીજા દિવસે Francis Xavier ફરી એ સમુદ્ર કિનારે ગયા, ત્યાં તેમનું સમુદ્રમાં પડી ગયેલ ક્રોસ એક કરચલાનાં હાથમાં હતું. જે ક્રોસ સંત Francis Xavier ને મળતા તેમણે કરચલાને આશીર્વાદ આપ્યા કે તેની ભવિષ્યની પેઢીના કરચલાઓની પીઠ પર ક્રોસનું ચિન્હ અંકિત થશે. જેથી આ કરચલા આજે Crucifix Crab નાં નામે પ્રચલિત થયા,

Crucifix એક લેટીન શબ્દ જેનો મતલબ ઇસુ ખ્રિસ્તની આકૃતિ વાળું ક્રોસનું ચિન્હ. અને ખરેખર કરચલાની પીઠ પર જોવા મળતી આકૃતિ આબેહુબ ઇસુ ખ્રિસ્તની આકૃતિ વાળા ક્રોસ જેવું જ દેખાવે પ્રતીત થાય.

ધાર્મિક કથાથી અલગ કહુ તો દક્ષિણ પેસિફિક મહાસાગરમાં રેતાળ કે પથરાળ સમુદ્રતળના વિસ્તારમાં સામાન્ય ઊંડાઈએ નિવાસ કરતો, બાહ્ય કવચ પર કથ્થઈ-નારગી અને આછા પીળા રંગનાં મિશ્રણની અદભૂત આકૃતિઓ વાળો કવચધારી આ જીવ Crucifix Crab નામે ઓળખાય. જેનું વેક્ષાનિક નામ "Charybdis feriata", કરચલા પ્રજાતિનો આ જીવ પુખ્તવયે આકારે મુખ્ય શરીરથી ૮ ઇંચ જ્યારે તેના બે હાથ સાથેની લંબાઈ ૨ ફૂટથી વધુ લંબાઈ ધરાવે, એક જોડી હાથ, ૩ જોડી પગ અને ૧ જોડી ફીન્સ તરીકે રૂપાંતરિત પગની મદદથી તે

સમુદ્રનાં પાણીમાં તરી શકે એટલે તે તરતા કરચલા(Swimming Crab) ની શ્રેણીમાં આવે. તેનું મુખ્ય અંગ એટલે ૧ ફૂટ જેટલી લંબાઈના બે હાથ, જેના છેડે પક્કડ જેવા Claw, જેમાં મનુષ્યનાં જડબા જેવી બાહ્ય દાંતની રચના, જે શિકારને કચેડી નાખવા સક્ષમ. સ્વ-રક્ષણનાં ભાગે હાથ અને મુખ્ય શરીરનાં કોર પર જાણે કાંટા ની વાડ કરી હોય એવી કાંટાની હરોળ.

કરચલાની પ્રજાતિમાં મુખ/ચહેરા જેવો અલગ ભાગ ન હોવાથી બીજા ગ્રહથી આવેલ એલિયન્સન જેવો દેખાવ, પીઠની આગળની ધાર પર ટેલીસ્કોપ જેવી ઉચી-નીચી થઈ શકે એવી ૩૬૦° નાં ખૂણે જોવામાં સક્ષમ બે આંખો અને સાથે તાપમાન, વેગ, સ્વાદ કે સુગંધ જેવી ઘણી માહિતી મેળવી શકે એવા બે જોડી એન્ટેના, હાથીની જેમ બે અલગ-અલગ દાંત, એક દાંત Claw માં આવે જેની મદદથી ખોરાકના નાના ટુકડા કરે જ્યારે બીજા પેટનાં આગળના ભાગે આવે, જે દાંતથી ખોરાકને પાચન યોગ્ય દળવાનું કાર્ય કરે. આમ તો મનુષ્યો સિવાય સમુદ્રજીવ પૈકી તેનો અન્ય કોઈ મોટો દુશ્મન નહીં, ખોરાકમાં ઉપયોગમાં લેવાતો હોવાથી માછીમારો તેનો શિકાર કરે.

દેખાવે અદભૂત આ જીવનાં શરીર ઉપર ઉભરેલી આકૃતિઓ ફક્ત તેના પ્રાકૃતિક નિવાસને અનુરૂપ અનુકૂળનનો ભાગ હોય, જે તેને રહેણાક વિસ્તારમાં છલાવરણ માટે મદદરૂપ થાય, બાકી તેના સાથે જોડાયેલી લોકવાર્તા તો ફક્ત એક "માન્યતા" !

<https://conchology.co.in>

www.facebook.com/conchology.co.in

- મેહુલ & હિરલ

તા.૨૩/૦૬/૨૦૨૧